

ПРО РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ

Проаналізовано окремі аспекти діяльності державної служби зайнятості. Наведені основні заходи активної політики зайнятості. Визначено основні положення, що мають дотримуватися при підготовці підприємців з числа безробітних. Обґрунтовано доцільність розширення функцій і напрямів діяльності регіональних центрів зайнятості. Підкреслено провідне значення співпраці на регіональному рівні державної служби зайнятості з малими підприємствами

Проанализированы отдельные аспекты деятельности государственной службы занятости. Приведены основные мероприятия активной политики занятости. Определены основные положения, которых необходимо придерживаться при подготовке предпринимателей с числа безработных. Обоснована целесообразность расширения функций и направлений деятельности региональных центров занятости. Подчёркнуто ведущее значение сотрудничества на региональном уровне государственной службы занятости с малыми предприятиями

Постановка проблеми. В останні роки в Україні взято курс на здійснення активної політики зайнятості, основні напрями котрої на ринку праці повинні містити:

професійну підготовку та перепідготовку, профорієнтацію та стимулювання адаптації до ситуації на ринку праці;

заохочення безробітних до активного пошуку роботи, а підприємців до підвищення зайнятості шляхом надання їм субсидій і податкових пільг;

створення умов підприємцям для найму певних груп безробітних (молоді, інвалідів, тривалій час безробітних).

Причому, центр ваги в реалізації соціально-економічної політики сьогодні переміщується в регіони. Тут вирішується проблема життєзабезпечення населення, його відновлення та зайнятості. Саме на регіональному рівні державна політика зайнятості отримує найбільш повну реалізацію через діяльність регіональних центрів зайнятості, оскільки по-перше, вони мають безпосередній вплив на ринок праці, що прискорює формування зворотного зв'язку між суб'єктами та об'єктами регулювання та, по-друге, їх діяльність носить комплексний характер і охоплює своїм регулюючим впливом усі сфери, що забезпечують життєдіяльність людини та розвиток суспільного виробництва [1].

Аналіз публікацій. У розробку проблематики державного регулювання зайнятості населення значний внесок зробили представники сучасної вітчизняної економічної науки А. Ачкасов, З. Варналій, В. Васильченко, В. Герасимчук,

Д. Зоїдзе, О. Матієшина, Л. Фільштейн, В. Юрченко та інші.

Проте, залишається не досить конкретизованою державна політика зайнятості населення, що реалізується через державні служби зайнятості різних рівнів стосовно до особливостей соціально-економічного розвитку регіонів.

Метою статті є аналіз сучасних регіональних тенденцій у роботі служб зайнятості та розробка пропозицій, спрямованих на підвищення ефективності їх діяльності.

Виклад основного матеріалу. До основних заходів активної політики зайнятості можна віднести: працевлаштування незайнятих трудовою діяльністю громадян, професійна підготовка та перепідготовка, залучення безробітних до оплачуваних громадських робіт, стимулювання самозайнятості та підприємництва, створення нових робочих місць.

Центральним органом державної виконавчої влади, що здійснює керівництво роботою зі забезпечення державної політики зайнятості населення України є державна служба зайнятості, за даними котрої в I півріччі 2007р. її послугами скористалися 1,6 млн. незайнятих трудовою діяльністю громадян. З них працевлаштовано понад 582,3 тис. незайнятих осіб. По відношенню до загальної чисельності осіб, які перебували на обліку впродовж I півріччя 2007р., кількість працевлаштованих громадян становила 36,8%. За регіонами найвищий рівень цього показника спостерігався в м. Києві (65,2%), а найнижчий – у Рівненській області (28,1%) [2].

Проте, ефективність діяльності регіо-

* Хачатурян О.С. – асистент, аспірантка Кіровоградського національного технічного університету, м. Кіровоград.

нальних центрів зайнятості з працевлаштування незайнятих осіб, які перебувають на обліку, ще явно недостатня. Навіть при збереженні досягнутих у I півріччі 2007 року темпів працевлаштування, до кінця року може бути працевлаштовано лише 73,57% від кількості осіб, які звернулися до служб зайнятості. Хоча протягом 12 місяців 2006 року державній службі зайнятості й вдалося працевлаштувати загалом 1 млн. 70,8 тис. осіб (лише на 21,1 тис. більше за аналогічний показник 2005 року), рівень зареєстрованого безробіття залишився на

досить високому рівні – 3,7% від економічно активного населення працездатного віку [2].

Регіональні центри зайнятості займаються, в основному, лише працездатним населенням, яке на даний момент є безробітним. З нашої точки зору, це звужує функції центрів зайнятості. Координацією діяльності регіональних ринків праці вони займаються опосередковано. Тому доцільно розширити функції центрів зайнятості в частині формування кадрової політики, делегувавши їм додаткові напрями діяльності та функції (рис. 1).

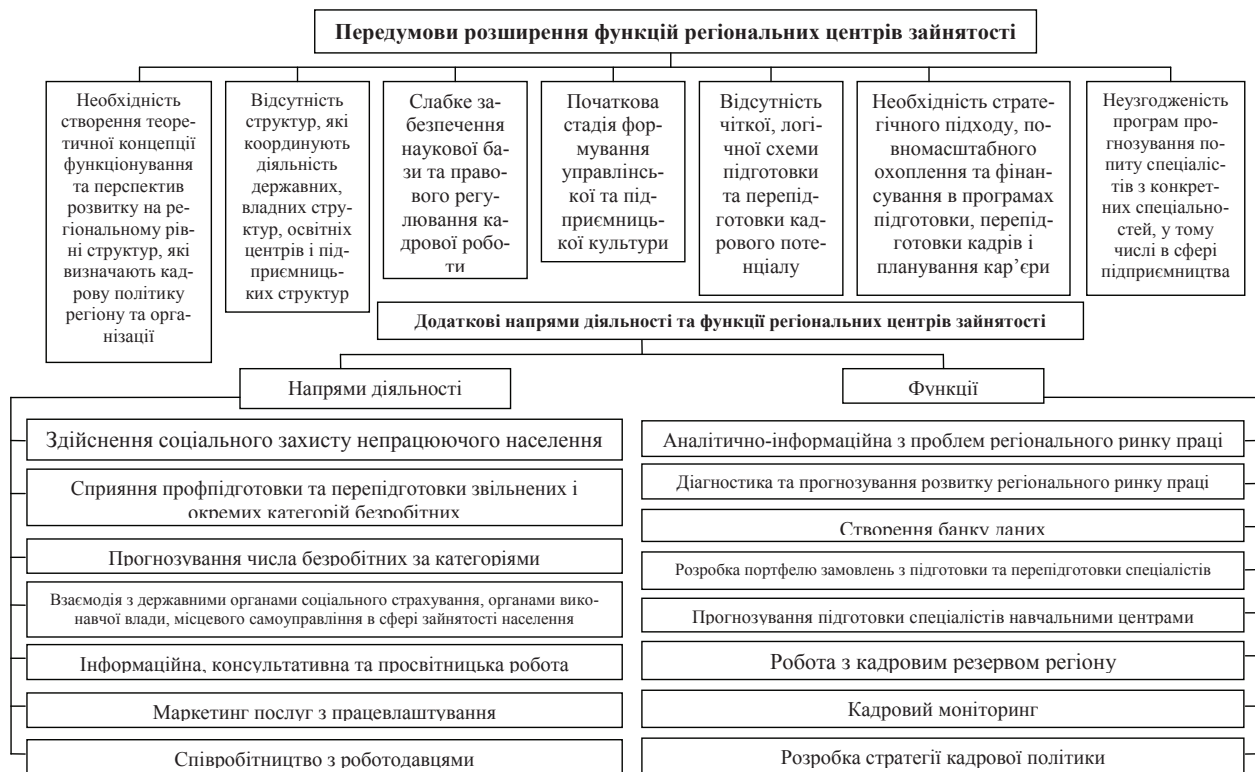

Рис. 1. Розширення функцій регіональних центрів зайнятості

Важливим напрямом діяльності центрів зайнятості є розвиток системи професійної підготовки та перепідготовки кадрів, що підвищує конкурентоспроможність безробітних на ринку праці. У навчальних закладах усіх типів упродовж I півріччя 2007р. проходили професійне навчання 135,7 тис. безробітних, що на 14,2% більше ніж у I півріччі 2006р., з них завершили навчання у зазначеному періоді 103,5 тис. осіб. Із загальної кількості безробітних, які завершили навчання, 68,1% – навчалися з метою підвищення своєї кваліфікації, 21,6% – пройшли перепідготовку на іншу професію, а решта (10,3%) – вперше отримали професійну освіту.

Діяльність керівництва регіонів повинна підкріплюватися формуванням на територіях

потужного прошарку кваліфікованих підприємців, здатних розбиратися в тонкій матерії цивілізованих ринкових відносин.

У цьому аспекті діяльність центрів зайнятості переважно носить формальний характер. Вона обмежується швидкоплинним і не досить якісним навчанням основам підприємництва, розробкою та захистом бізнес-планів (часто поверхневим і формальним) і наданням грошової допомоги на започаткування власної справи в розмірі біля 6 тис. грн., що є явно недостатнім для відкриття більш-менш серйозного бізнесу.

Тому, на нашу думку, центри зайнятості повинні вести підготовку підприємців з числа безробітних з обов'язковим виконанням наступних положень:

проведення тестування бажаючих започаткувати власну справу з метою виявлення у них дійсних здібностей до цього;

організація ефективного реального (а не формального) навчання осіб, визнаних за результатами тестування здатними започаткувати власну справу;

надання фінансової допомоги на конкурсній основі авторам кращих бізнес-проектів;

концентрація фінансових ресурсів на реалізації кращих бізнес-проектів;

згуртування навколо кращих бізнес-проектів осіб, які успішно пройшли тестовий відбір і навчання основам підприємництва;

впровадження патронату над підприємцями-початківцями з боку досвідчених і успішних бізнесменів;

здійснення постійного моніторингу діяльності новостворених малих підприємств і приватних підприємців.

Крім державних служб з працевлаштування на ринку праці повинні активно працювати приватні фірми, діяльність яких доцільно спрямувати, в основному, на підбір тимчасових працівників, висококваліфікованих спеціалістів, надання допомоги при структурній перебудові підприємств і організацій.

Останнім часом державна служба зайнятості перетворюється в організацію, що активно сприяє створенню нових робочих місць і підготовки кадрів з числа безробітних для заповнення вакантних робочих місць [3]. Проте, сучасний стан обслуговування малого підприємництва на регіональному ринку праці з боку служб зайнятості можна оцінити як незадовільний: інформація служб зайнятості щодо руху попиту на робочу силу та її пропозицій у цій сфері зайнятості є неповною та поверхневою, відчувається обмеженість впливу відповідних структур на ринкову кон'юнктуру, в тому числі стосовно розвитку ефективних форм малого підприємництва. Фактично регіональні служби зайнятості не мають повної інформації про дійсні масштаби потреби діючих і новостворених малих підприємств у працівниках, що обмежує можливості їх розвитку в перспективі. У першу чергу це стосується інформації щодо тіньової зайнятості, нерегламентованої та неповної зайнятості на малих підприємствах з різним рівнем неоподаткованого доходу.

Висновки. Відповідно до вище викладеного, до найважливіших елементів складових процесу вдосконалення регіональної служби зайнятості, на нашу думку, слід віднести вдосконалення не тільки функціонування самої системи, але й конкретизації методів, форм і інструментів регіонального управління. У цьому сенсі особливо важливого значення набуває встановлення тісних стосунків служб зайнятості з малими підприємствами різних форм власності з метою забезпечення професійної підготовки необхідних фахівців, перепідготовки працівників цих підприємств відповідно до нових умов виробництва. Це зумовлено тим, що застарілі, непродуктивні робочі місця ліквідуються швидше, ніж створюються нові, орієнтовані на майбутнє. Водночас новий характер праці вимагає фахівців зі спеціальними знаннями та навичками, яких, незважаючи на високий рівень безробіття, не завжди достатньо на ринку праці. Доцільним у процесі вдосконалення служби зайнятості є запровадження різних форм її діяльності щодо створення умов для розвитку та підтримки малого та середнього підприємництва й самозайнятості. Особливо це стосується підприємців-початківців, які мали офіційний статус безробітного та закінчили навчання з підприємницької діяльності за допомоги служби зайнятості. Вимагає також розробка пропозицій щодо вдосконалення діяльності служби зайнятості в створенні організаційно-фінансових механізмів надання допомоги безробітним, які бажають і спроможні займатися власною справою.

Література

1. Зоїдзе Д.Р. Регулювання зайнятості населення. – Харків, 2004. – 216 с.
2. Статистично-аналітичний огляд стану ринку праці у I півріччі 2007 року // www.ukrstat.gov.ua.
3. Міненко В.Л. Державна політика забезпечення продуктивної зайнятості населення регіону шляхом розвитку підприємництва. – Харків, 2003. – 171с.